

MIEĆ PRZYJACIELA, BYĆ PRZYJACIELEM

Cele:

1. Uczniowie rozumieją, że dobre poznanie kogoś pomaga w nawiązaniu koleżeństwa lub przyjaźni.
2. Uczniowie wiedzą jakie cechy powinien mieć dobry przyjaciel.
3. Uczniowie rozumieją konieczność przyjmowania postaw asertywnych wobec przyjaciół, w niektórych sytuacjach.

Czas:

2 x 45 minut.

Materiały:

Załączniki 1-8, flamastry, duże arkusze papieru.

Przebieg zajęć :

1. Daj uczniom tekst wiersza (załącznik 1). Dobrze by było, żeby uczniowie mieli tekst przed sobą (np. jeden na ławce). Sam go przeczytaj lub poproś któregoś z uczniów.
Powiedz, że treść wiersza dotyczy tego, o czym będziecie mówić na zajęciach.
Zapytaj: o czy mówi wiersz? (o przyjaźni).
2. Uświadom uczniom, jak dużo czasu spędzają w szkole (np. ich dzień trwa mniej więcej od 7.00 do 22.00, czyli 15 godzin, z czego około 6-8 godzin spędzają w szkole). Pokaż im wykres (załącznik 2).
Zapytaj: czy tak dużo czasu lepiej spędzać w gronie kolegów i przyjaciół, kogoś kogo lubimy, czy wśród tych, którzy są nam obojętni, lub co gorsza, tych których nie lubimy.
Powiedz, że przyjaciele, lub dobrzy koledzy powinni się dobrze znać.
Zaproponuj dwa ćwiczenia:
I - Poproś jednego z uczniów (najlepiej ochotnika), żeby stanął tyłem do klasy. Pozostali będą charakteryzować innego wskazanego przez Ciebie ucznia. Opis powinien zaczynać się od słów "to jest osoba, która...". Zadaniem dziecka stojącego tyłem do klasy jest odgadnięcie, o kim mowa (ćwiczenie można powtórzyć kilkakrotnie).
Podsumuj ćwiczenie: zapytaj uczniów, czy uważają, że dobrze się znają, czy trzeba coś jeszcze w tym kierunku zrobić. Wysłuchaj propozycji, krótko podyskutujcie o nich. Zaproponuj następne ćwiczenie.
II - Każdy uczeń dostaje kartę pracy (załącznik 3), zawierającą pytania w formie wywiadu.
Dobierz losowo pary uczniów (np. uczniowie losują karteczki, na których są wypisane ich numery w dzienniku - kto wylosuje swój numer odkłada go, i losuje jeszcze raz).
Dzieci przeprowadzają ze sobą w parach wywiad. Uczeń A z uczniem B, a potem B z A.
Po przeprowadzeniu wywiadów, daj uczniom trochę czasu, aby przeglądali

notatki, a następnie poproś, aby przedstawili osobę (zachęcaj do nie korzystania z zapisków), z którą przeprowadzali wywiad.

Zapytaj uczniów: jakie pytania zadaliby jeszcze, gdyby chcieli kogoś bliżej poznać?

Powiedz, że dobre poznanie drugiej osoby to pierwszy krok do koleżeństwa, a czasem i przyjaźni.

3. Powiedz uczniom, że warto by się zastanowić jakie cechy powinien mieć prawdziwy przyjaciel i jak powinien się on zachowywać, oraz nad tym co cechuje osobę (jak się ona zachowuje), której nie nazwiemy dobrym przyjacielem.

Podziel uczniów na małe grupy (np. poproś aby odliczyli do czterech. Jedyński to pierwsza grupa, dwójki druga itd.) i rozdaj im arkusze papieru.

Poproś aby z jednej i z drugiej strony arkusza narysowali sylwetkę człowieka (jeden z uczniów może położyć się na arkuszu, a inny obrysować jego sylwetkę). Poproś też, aby jedną stronę arkusza zatytułowali "Co robi dobry przyjaciel?", a drugą "Czego nie robi dobry przyjaciel".

Uczeń, który ma jakiś pomysł, konsultuje się z grupą i zapisuje odpowiedź na jednej lub drugiej stronie arkusza wewnątrz narysowanej na nim sylwetki.

Obserwuj uczniów i zachęcaj ich do aktywności. Wspomagaj i naprowadzaj.

Przykładowe wpisy, które mogą się pojawić: nie obgaduje za plecami, dotrzymuje słowa, potrafi dochować tajemnicy, cieszy się z sukcesów przyjaciela, dzieli się nawet drobiazgiem, pomaga w potrzebie, nie opuszcza w "biedzie", potrafi cierpliwie słuchać, jest bezinteresowny, wspiera w troskach.

Po skończonym ćwiczeniu podyskutujcie:

- o które cechy (zachowania) wymieniły wszystkie grupy?;
 - o jak można wykorzystać to co wspólnie wypracowali we wzajemnych relacjach?
4. Rozdaj uczniom - lub wywieś na tablicy - "dekalog przyjaźni" (załącznik 4). Poproś wybrane dzieci, aby przeczytały kolejne punkty. Podyskutujcie o nich (np. czy prawdziwy przyjaciel powinien być właśnie taki? Dlaczego?). Możecie oczywiście stworzyć własny dekalog.
 5. Każda grupa uczniów otrzymuje kopertę z kilkoma cytatami o przyjaźni (patrz zał. Nr 5), wybierają jeden, który najbardziej im się podoba. Czytają go głośno i własnymi słowami starają się wytłumaczyć jego znaczenie.
 6. Zapytaj uczniów, czy prawdziwa przyjaźń oznacza, że trzeba robić wszystko o co przyjaciele nas poproszą? Wyciągnij z koperty wcześniej przygotowany list - najlepiej napisany odręcznie (załącznik 6) - . Odczytaj go uczniom. Zapytaj dzieci o ich zdanie. Powiedz, że prawdziwy przyjaciel nie namawia do czynów złych i niegodnych, a raczej stara się odwozić od takich czynów.

Podsumowanie:

Poproś uczniów o wypełnienie "testu na przyjaciela"(załącznik 7). Poproś aby podsumowali punkty a wynik zachowali dla siebie. Przeczytaj charakterystykę przyporządkowaną poszczególnym wynikom.

Poproś uczniów o wypełnienie ankiety ewaluacyjnej (załącznik 8).

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1

"Być przyjacielem" Sara Bronzo

Być przyjacielem
To umieć patrzeć na drugiego człowieka
W chwilach radości i chwilach smutku
I potrafić dzielić to z nim.

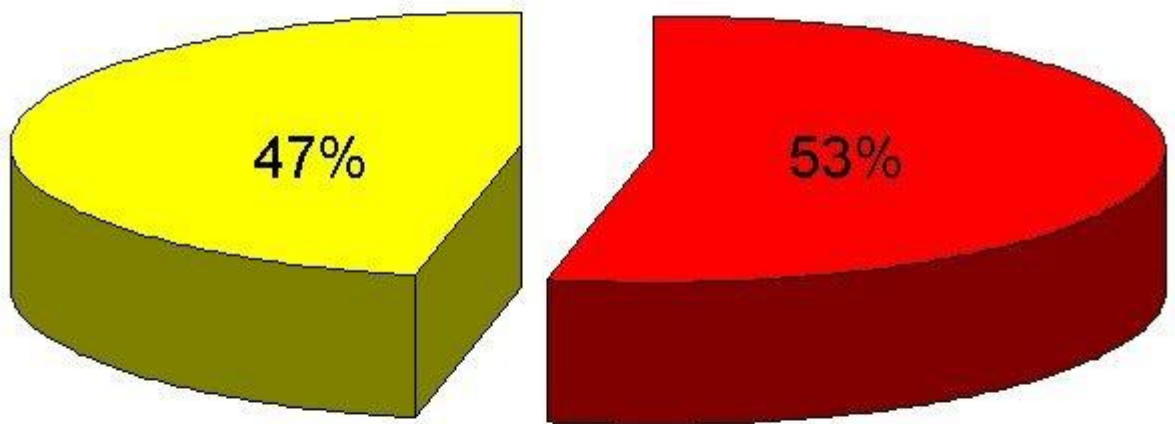
Być przyjacielem
To umieć dostrzegać
Dobro i piękno,
Które posiada każda istota,
I potrafić je podziwiać.

Być przyjacielem
To umieć zawsze dziękować
I uszczęśliwiać drugiego.

Być przyjacielem
To znaczy stanąć u boku tego,
Kto stracił wszelką nadzieję,
I darzyć go miłością.

ZAŁĄCZNIK 2

CZAS

■ poza szkołą

■ w szkole

ZAŁĄCZNIK 3

KARTA PRACY

Bardzo się cieszę, że mogę cię poznać.

1. Twoje imię i nazwisko

2. Ile masz rodzeństwa.....
3. Co lubisz robić po szkole?.....
4. Twój ulubiony program w TV.....
5. Czy masz zwierzątko domowe?.....
 - o jakie?.....
 - o jak je nazywasz?.....
6. Jaki sport lubisz najbardziej?.....

ZAŁĄCZNIK 4

DEKALOG PRZYJACIELA

1. Zaakceptuj przyjaciela nie tylko z jego zaletami ale i wadami.
2. Dobra pamięć to wróg przyjaźni - zapominaj o przykrościach, które cię spotkały od przyjaciela, przebaczaj.
3. Nie bądź zazdrosny - przyjaciel to nie Twoja własność.
4. Nie bądź złośliwy, nie naśmiewaj się.

5. Bądź szczerzy. Mów to co myślisz.
6. Jeżeli przyjaciel nie szuka Ciebie, Ty poszukaj jego.
7. Pożyczaj mu chętnie swoje rzeczy.
8. Z własnej woli pomagaj mu podczas nauki i zabawy.
9. Twój przyjaciel ma imię. Nie zapominaj jakiego.
10. Pamiętaj o jego urodzinach i imieninach.

ZAŁĄCZNIK 5

Wszystkie wielkości świata nie są warte dobrej przyjaźni.
Wolter

Przyjaźń podwaja radość, a o połowę zmniejsza przykrości.
F. Bacon

Umiej być przyjacielem, znajdziesz przyjaciela.
I. Krasicki

Nie ten przyjaciel, kto współczuje, lecz ten, co pomaga.
T. Fuller

Człowiekowi do życia potrzebne są: powietrze, woda, żywność i przyjaźń.
Cyceron

Nigdy nie rań przyjaciela, nawet w żartach.
Cyceron

Przyjaciel jest prezentem, który dajesz samemu sobie.
Stevenson Robert Louis

Przyjaciel to człowiek, który wie wszystko o tobie i wciąż cię lubi.

Elbert Hubbard

Prawdziwy przyjaciel jest z tobą na dobre i na złe.
Gabriel García Márquez

Przyjaźń, która się kończy, tak naprawdę nigdy się nie zaczęła.
Publiusz Syrus

Trzeba wielu lat by znaleźć przyjaciela, wystarczy chwila by go stracić.
Stanisław Jerzy Lec

Możesz zgromadzić przeróżne skarby, ale najcenniejszym jest prawdziwy przyjaciel.
św. Jan Chryzostom

Umiesz być przyjacielem, znajdziesz przyjaciela.
Ignacy Krasicki

Nie skarby są przyjaciółmi, ale przyjaciel skarbem.
Epiktet z Hierapolis

Przyjaźń jest drogą, która zanika w piasku, jeśli bez wytchnienia się jej nie odnawia.
przysłowie afrykańskie

ZAŁĄCZNIK 6

Nazywam się Marek, mam 11 lat i mam problem. Wojtek, Antek, Dawid i ja tworzymy zgraną paczkę. Jej przywódcą jest Wojtek. Wszystko robimy razem i prawie nigdy się nie kłócimy. Nikt nie wie, że przysięgaliśmy sobie przyjaźń do grobowej deski. To znaczy, że na zawsze pozostaniemy sobie wierni i będziemy sobie pomagać. Oczywiście zdarza się, że nieraz coś spsocimy, ale zawsze czujemy się dobrze ze sobą. Ostatnio byliśmy w sklepie spożywczym nie mieliśmy pieniędzy, a bardzo chciało się nam coś słodkiego. Na ladzie leżały smakowite batoniki. Umówiliśmy się, że jak sprzedawczyni się odwróci zabierzemy sobie kilka. Ja nie chciałem tego zrobić. Wtedy Wojtek przypomniał mi naszą przysięgę i powiedział, że muszę to zrobić. Jak waszym zdaniem powinienem się zachować? W końcu nie ukradłem tych batoników i przyjaciele byli na mnie źli. Powiedzieli, że mi wybaczą, jeśli następnym razem ukradnę coś razem z nimi. Co mam zrobić?

ZAŁĄCZNIK 7

1. Twój najlepszy kolega bardzo lubi sobie pośpiewać ale strasznie fałszuje. Właśnie zaczyna śpiewać, a ty....

- a) z bólem uszu, ale jednak... zaczniesz śpiewać razem z nim, gdyż nie chcesz sprawić mu przykrości;
- b) udajesz omdlenie, żeby tylko przerwał te okropne jęki;

c) na cały głos włączasz radio i zagłuszasz go.

2. Przyjaciółka zaprosiła cię na własnoręcznie przez siebie przygotowany podwieczorek. Niestety, herbata okazała się paskudna, a ciasto twarde jak drewno:

- a) odstawiasz na bok poczęstunek, wyjmujesz z kieszeni snikersa i zajadasz go ze smakiem;
- b) chwalisz wszystko, a po kryjomu ciasto chowasz pod fotel, a herbatę wylewasz do doniczki z kwiatkiem;
- c) żeby nie robić przyjaciółce przykrości, dzielnie wsuwasz posiłek.

3. Przyjaciel opowiada Ci o swoim hobby, a ty zupełnie się na tym nie znasz :

- a. przerywasz i zaczynasz opowiadać o tym, co Ciebie interesuje;
- b. słuchasz go chętnie i uważnie;
- c. zmieniasz temat rozmowy.

4. Twój przyjaciel pyta Cię o sprawę, którą obiecałeś mu załatwić, a Ty zupełnie o tym zapomniałeś, to:

- a. Udajesz, że cię nie ma w domu;
- b. Mówisz, że zapomniałeś i starasz się ją jak najszybciej załatwić;
- c. Mówisz, że próbowałeś ją załatwić, ale nie udało ci się.

5. Dyskutujesz z przyjacielem, co jest cięższe - słoń czy sto mrówek. Ty upierasz się przy mrówkach, chociaż wiesz, że nie masz racji.

- a) w końcu zgadzasz się z kolegą, przyznając, że dopiero miliard mrówek byłoby cięższe od słonia;
- b) próbujesz się wykręcić mówiąc, że gdyby słoń był ze styropianu, a mrówki z żelaza, to... ;
- c) częstujesz kolegę prawym sierpowym, no a wtedy to już musi przyznać ci rację.

6. Twój przyjaciel namawia Cię żeby nie iść do szkoły. Nigdy wcześniej nie chodziłeś na wagary, i teraz:

- a) idziesz z nim, przecież nie odmówisz przyjacielowi;
- b) mówisz: jak chcesz, to idź, ja idę do szkoły;
- c) twardo odpowiadasz: coś ty, nie idę na żadne wagary. Ty też nie idź, bo to głupota.

NUMER PYTANIA	a	b	c
1	1	2	5
2	1	5	2
3	5	1	3
4	5	1	2
5	1	2	5
6	4	2	1

29 - 24 pkt.

Nie myśl tyle o sobie. Dobrze, że jesteś szczerzy, o czym świadczą Twoje odpowiedzi. Jeżeli się postarasz, to możesz zmienić się na lepsze. Wtedy znajdziesz więcej przyjaciół.

23 - 15 pkt.

Starasz się, ale jakoś Ci nie bardzo wychodzi. Bądź bardziej życzliwy i wyrozumiały dla innych, a wszystko będzie dobrze.

14 - 6 pkt.

Jesteś super kumplem. Wiesz, że największą przyjemnością jest poświęcanie innym swojego czasu i uwagi. Super, gratulacje. Uważaj tylko, żebyś nie przesadził. Pomyśl czasem i o sobie.

ZAŁĄCZNIK 8

Bardzo mi zależy aby zajęcia, w których razem uczestniczymy pozwoliły i mnie, i Wam nauczyć się czegoś nowego, a jednocześnie były ciekawe i zajmujące.

Chciałbym poznać Twoją opinię na ich temat. Proszę, odpowiedz szczerze na poniższe pytanie (postaw znak X w odpowiednim kwadracie).

Czy dzisiejsze zajęcia podobały Ci się ?

bardzo mi się podobały	podobały mi się	trudno powiedzieć	nie podobały mi się	bardzo mi się nie podobały